SỞ Y TẾ HÀ GIANG **TRUNG TÂM Y TẾ DỰ PHÒNG**	**CỘNG HÒA XÃ HỘI NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập - Tự do – Hạnh phúc**
Số 118 /BC-YTDP	*Hà Giang, ngày 11 tháng 9 năm 2017*

BÁO CÁO
Kết quả điều tra xác minh bệnh than và các hoạt động đã triển khai tại xã Khâu Vai, huyện Mèo Vạc tỉnh Hà Giang

Nhận được thông báo của Trung tâm Y tế huyện Mèo Vạc về một số trường hợp nghi mắc bệnh than tại thôn Pắc Cạm, xã Khâu Vai, huyện Mèo Vạc, Trung tâm Y tế dự phòng tỉnh Hà Giang lập kế hoạch số 165/KH-YTDP ngày 06/9/2017 và cử cán bộ phối hợp với Trung tâm Y tế huyện Mèo Vạc và Trạm Y tế xã Khâu Vai tiến hành điều tra, xác minh và triển khai các biện pháp phòng chống dịch. Kết quả cụ thể như sau:

I. TÌNH HÌNH DỊCH BỆNH TẠI XÃ KHÂU VAI

1. Tình hình dịch bệnh trên gia súc

Ngày 29/8/2017 tại nhà ông Lầu Nhìa Pó, thôn Pắc Cạm, xã Khâu Vai, huyện Mèo Vạc có một con dê chết không rõ nguyên nhân. Gia đình đã tổ chức mổ thịt ăn ngay trong ngày. Toàn bộ thịt được chế biến sử dụng hết. Các bộ phận khác như lông, phân,…không được xử lý theo quy định mà được bỏ xuống khe nước cạnh nhà.

Điều tra dịch tễ, trước đó khoảng một tháng tại hộ gia đình trên cũng đã có 2 con dê chết không rõ nguyên nhân. Gia đình vứt bỏ mà không xử lý gì.

Hiện tại ngoài số dê đã chết trên, tại nhà ông Lầu Nhìa Pó và các hộ lân cận trong thôn chưa ghi nhận thêm trường hợp gia súc chết bất thường.

2. Tình hình ca bệnh trên người

2.1. Trường hợp nghi mắc bệnh than

- Tổng số mắc bệnh: 05; trong đó tử vong 01

- Địa chỉ: Xã Khâu Vai huyện Mèo Vạc; trong đó Pắc Cạm 03 ca *(tử vong 01)*; thôn Pó Ma 02 ca.

- Thời gian khởi phát: Ca bệnh đầu tiên từ ngày 30/8/2017; 3/5 trường hợp có biểu hiện lâm sàng ngày 04/9/2017.

- Biểu hiện lâm sàng chính: Tổn thương sưng nề trên da, sau loét, đóng vảy đen ở tay hoặc chân.

- Thể lâm sàng: Thể da 04 ca; nghi thể phổi 01 ca.

- Điều trị và tiến triển và điều trị:

+ 4/5 trường hợp được điều trị tại Trạm Y tế xã Khâu Vai, hiện đã ổn định.

+ 01 trường hợp tử vong (Lầu Mí Lúa, 18 tuổi). Trường hợp trên mắc bệnh từ 01/9/2017 với biểu hiện sốt cao; đau ngực, khó thở; sưng, nóng, đỏ vùng nách phải. Người bệnh nhập và điều trị tại BVĐK huyện Mèo Vạc từ 6 giờ 40

ngày 05/9/2017 với biểu hiện sốt cao, khó thở, vật vã kích thích, gọi hỏi không đáp ứng. X quang phổi có dấu hiệu phổi trái kém sáng. Công thức máu có bạch cầu tăng cao (11,4/mm^3). Chẩn đoán tại bệnh viện: Hội chứng não cấp/Áp-xe nách phải/Sốc nhiễm khuẩn. Tiến triển lâm sàng nặng nề, người nhà xin về hồi 15 giờ 50 phút và người bệnh tử vong trong ngày 05/9/2017 tại nhà.

- Yếu tố dịch tễ:

+ Tất cả các trường hợp nghi mắc than trên đều có liên quan đến tham gia mổ, chế biến hoặc ăn thịt gia súc chết.

+ 3/5 ca nghi mắc than trong cùng gia đình có súc vật chết *(Gồm cả trường hợp tử vong)*.

+ Thôn Pắc Cạm, xã Khâu Vai là địa bàn thường xuyên ghi nhận các trường hợp mắc bệnh than ở người: 16 ca năm 2008; 03 ca năm 2011; 02 ca năm 2015 và 01 ca năm 2016. Hầu hết các trường hợp mắc bệnh có liên quan đến tham gia mổ và ăn thịt súc vật bị mắc bệnh.

- Chẩn đoán sơ bộ: Căn cứ các dấu hiệu lâm sàng và nhất là yếu tố dịch tễ học; chẩn đoán sơ bộ: 4/5 trường hợp mắc bệnh than thể da; trường hợp tử vong nghi nhiễm trùng huyết do than thể phổi.

(Chi tiết Phụ lục kèm theo)

- Tình hình dịch bệnh hiện tại: Ngoài 5 trường hợp mắc bệnh trên, đến ngày 08/9/2017 tại xã Khâu Vai huyện Mèo Vạc và các xã lân cận chưa phát hiện thêm trường hợp mắc bệnh than mới.

2.2. Điều tra người tiếp xúc

Tiến hành điều tra 24 người tham gia mổ thịt và ăn thịt dê chết *(gồm 13 người thôn Pắc Cạm, 16 người thôn Pó Ma)*; ngoài 5 trường hợp mắc bệnh trên, đến ngày 08/9/2017 chưa phát hiện thêm trường hợp mắc bệnh than mới.

3. Nhận định tình hình

Đây là ổ dịch nhiệt thán cũ trên gia súc, đã ghi nhận ca mắc bệnh trên người năm 2008, 2011, 2015 và 2016; đồng thời trong điều kiện thời tiết mưa kéo dài sẽ tạo điều kiện bộc lộ tác nhân gây bệnh trong đất làm gia tăng dịch bệnh trên gia súc; từ đó có thể tiếp tục xuất hiện ca bệnh trên người nếu không thực hiện quản lý tốt bệnh dịch trên gia súc trong thời gian tới.

II. CÁC BIỆN PHÁP ĐÃ TRIỂN KHAI

1. Trung tâm Y tế dự phòng tỉnh Hà Giang

- Phối hợp điều tra ca bệnh, lấy mẫu gửi xét nghiệm tại Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương, gồm:

+ 02 mẫu dịch vết loét và vảy da của người bệnh.

+ 15 mẫu môi trường; gồm 05 mẫu đất tại nơi mổ, chế biến thịt gia súc chết; 05 mẫu tại chuồng gia súc và 05 mẫu tại khu vực sân và nhà hộ có gia súc chết.

- Phối hợp điều tra người tiếp xúc tại gia đình có gia súc chết.

- Hướng dẫn Trung tâm Y tế huyện, Bệnh viện đa khoa huyện, Trạm y tế xã triển khai các biện pháp chủ động phòng chống dịch bệnh.

2. Trung tâm Y tế huyện Mèo Vạc

- Phối hợp điều tra, xác minh ca bệnh và triển khai các biện pháp chủ động phòng chống dịch.

- Lập danh sách và quản lý, theo dõi đối tượng tiếp xúc.

- Triển khai công tác truyền thông phòng, chống dịch bệnh tại xã Khâu Vai.

- Thực hiện thống kê báo cáo theo quy định.

3. Trạm Y tế xã Khâu Vai

- Tổ chức điều trị tích cực cho người bệnh nghi mắc than tại xã.

- Phối hợp giám sát, điều trị dự phòng cho người có tiếp xúc, sử dụng thịt gia súc chết.

- Thực hiện công tác thống kê, báo cáo tiến triển điều trị cho Trung tâm Y tế huyện.

4. UBND xã Khâu Vai

- Chỉ đạo ngành Thú y địa phương thực hiện:

+ Giám sát tại các thôn có người trực tiếp sử dụng thịt gia súc chết.

+ Triển khai phòng chống dịch bệnh cho gia súc: Khử khuẩn chuồng trại, nhất là tại các hộ có gia súc mắc và chết không rõ nguyên nhân.

- Chỉ đạo ngành Y tế địa phương tăng cường công tác giám sát phát hiện và điều trị ca bệnh mắc mới; tổ chức truyền thông phòng chống dịch bệnh.

III. ĐỀ XUẤT NHỮNG HOẠT ĐỘNG TIẾP THEO

1. UBND xã Khâu Vai

- Tiếp tục chỉ đạo ngành thú y của xã tăng cường các biện pháp phòng chống bệnh trên gia súc: tiêm phòng vắc xin cho gia súc, triển khai tiêu độc khử trùng chuồng trại; kiểm soát việc giết mổ gia súc tại địa bàn.

- Phối hợp với Ngành Y tế và tăng cường tuyên truyền phòng chống dịch bệnh; xử lý ổ dịch trên gia súc và trên người.

- Hỗ trợ kinh phí cho công tác phòng chống dịch bệnh và các hoạt động y tế tại địa phương.

2. Trung tâm Y tế huyện Mèo Vạc

- Cử cán bộ tăng cường cho Trạm Y tế xã trực tiếp thực hiện giám sát, phát hiện ca bệnh mắc mới để điều trị kịp thời. Cấp thuốc điều trị dự phòng cho người tiếp xúc.

- Tham mưu cho UBND huyện ban hành văn bản chỉ đạo chính quyền các xã, thị trấn trên địa bàn toàn huyện đồng thời chỉ đạo tất cả các Trạm Y tế xã lập kế hoạch và triển khai các biện pháp chủ động phòng chống dịch bệnh lây truyền từ động vật sang người tại địa phương; nhất là tại các xã có ổ dịch than cũ như Niêm Sơn, Niêm Tòng, Sơn Vĩ.

- Phối hợp chặt chẽ với Ngành Thú y địa phương trong việc nắm bắt diễn biến và xử lý các ổ dịch trên gia súc, ngăn chặn lây truyền sang người.

- Biện soạn tài liệu truyền thông về phòng chống bệnh than cung cấp cho tuyến xã. Tổ chức truyền thông tại các địa bàn có ổ dịch cũ.

- Điều tra và lấy mẫu bệnh phẩm, mẫu môi trường tất cả các ca bệnh mắc mới theo hướng dẫn của Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương.

- Thực hiện công tác báo cáo diễn biến hàng ngày tại xã và toàn huyện về Trung tâm Y tế dự phòng tỉnh.

3. Bệnh viện đa khoa huyện

- Tiếp tục điều trị cho người bệnh nghi mắc than, cần lưu ý trong chẩn đoán và điều trị cho các trường hợp có biểu hiện nhiễm khuẩn hô hấp hoặc tiêu hóa có yếu tố dịch tễ liên quan.

- Thực hiện thông tin báo cáo diễn biến cho Trung tâm Y tế huyện.

- Phối hợp trong hoạt động xử lý ổ dịch khi dịch lan rộng.

4. Trung tâm Y tế dự phòng

- Tiếp tục nắm bắt diễn biến tình hình dịch bệnh để tham mưu cho Sở Y tế có những chỉ đạo kịp thời.

- Thông báo ngay kết quả xét nghiệm khi có kết quả của Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương.

- Phối hợp với Trung tâm Y tế huyện tiến hành điều tra các ca bệnh mắc mới và triển khai các biện pháp xử lý ổ dịch *(nếu phát sinh)*

- Thực hiện công tác thống kê báo cáo theo quy định.

Trên đây là báo cáo kết quả điều tra xác minh bệnh than và các hoạt động đã triển khai tại xã Khâu Vai, huyện Mèo Vạc tỉnh Hà Giang trong thời gian đến hết 08/9/2017. Nếu có diễn biến bất thường mới sẽ được cập nhật trong các báo cáo tiếp theo./.

KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC

SỞ Y TẾ TỈNH HÀ GIANG
TRUNG TÂM Y TẾ DỰ PHÒNG

Nguyễn Trần Tuấn

Nơi nhận:
- Sở Y tế *(B/c)*;
- TTYT huyện Mèo Vạc;
- BVĐK huyện Mèo Vạc;
- UBND xã Khâu Vai;
- Ban Giám đốc;
- Lưu: VT, KSBTN.

Phụ lục

DANH SÁCH NGƯỜI BỆNH NGHI MẮC BỆNH THAN TẠI XÃ KHÂU VAI

(Đến ngày 09/9/2017)

TT	Họ và tên	Tuổi	Địa chỉ	Thời gian mắc bệnh	Biểu hiện lâm sàng	Yếu tố dịch tễ	Chẩn đoán lâm sàng	Nơi điều trị	Tiến triển
1	Lầu Nhìa Pó	48	Pắc Cạm, Khâu Vai	04/9/2017	01 vết loét rộng khoảng 2cm tại mu bàn tay trái	Gia đình có súc vật chết. Trực tiếp mổ, chế biến và ăn thịt dê chết.	Than thể da	TYT xã	Tốt
2	Vừ Thị Già	49	Pắc Cạm, Khâu Vai	04/9/2017	Sưng, nóng, đau vùng mu bàn tay trái; chưa có dấu hiệu loét.	Gia đình có súc vật chết; Ăn thịt dê chết;	Than thể da	TYT xã	Tốt
3	Lầu Mí Lúa	18	Pắc Cạm, Khâu Vai	01/9/2017	Sưng, đỏ vùng nách phải, sốt nóng, khó thở, mệt mỏi, vật vã, kích thích	Gia đình có súc vật chết; Ăn thịt dê chết;	Nghi than thể phổi	BVĐK huyện	Tử vong ngày 05/9/2017
4	Già Mí Vừ	36	Pó Ma, Khâu Vai	30/8/2017	01 vết loét vùng 2/3 trên sau cẳng chân phải khoảng 2cm	Ăn thịt dê chết	Than thể da	TYT xã	Tốt
5	Già Thị Mỷ	05	Pó Ma, Khâu Vai	01/9/2017	05 nốt phỏng loét, đóng vẩy tiết, khoảng 1-3 cm. Vùng cẳng tay trái	Ăn thịt dê chết	Than thể da	TYT xã	Tốt